

BIBLIOTEKA

*Gjaku
im
trashëgon*

Poezi

SHINASI RAMA

81H-1
R24

Shinasi Rama

GJAKU IM
TRASHËGON

poezi

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

1-118
554

Shinasi Bama

Redaktor
FOTO MAL

Piktor
BESNIK TRUNGU

GLARU IM
TRASHEGON

DOZI

Recensues
Razi Brahimi
Adriatik Kallulli

SHINASI BAMA
TRASHEGON

ME DUART TUAJA ERDHA NË JETË

Me duart tuaja erdha në jetë.
Në lindje ato më pritën,
Çerdheve ato më rritën,
Kur qaja i rrëzuar, i gërvishtur,
Duart tuaja plagën më shëruan,
Ato ishin besimi im në jetë.

Rrugën ku kam ecur ju e keni shtruar,
Ëndrrën që kam parë duart tuaja e kanë
përftuar
Pranverën duart tuaja e kanë selitur,
Duart tuaja kanë qenë në bukurinë e natës
Edhe kur vashën rishtar e kam pritur. . .

Dhe sot duke kërkuar të rris jetë me duart
e mia,
Sërish besoj fort në duart tuaja,
si dashuria
Besoj në to si një dallëndyshe
Në follenë që ngre fëmija.

FILLIM PRANVERE NË LIQENIN E

SHKODRËS

Po gjelbëron lëmashku i gurëve...
Ishujt e largët po treten në mjegull,
Qark majat i kreshpërohen si vetull
Diellit që si shkrepje e urëve
Nën thirrjen e dallgës tkurr rrugë flake.
Mbi gurët, slita arktike të ngrira,
Që me durim thyejnë dallgët e shtrira,
Shkasin hija e plepave, myshk, alge.
Reja mbi mal e bardhë kapet me kthetra
Një nga një rrufetë — këngë të vjetra —
Liqenit me vetëtima ia përcjell,

Ndërsa sandalli tratën hedh, dallga ndjell
Sy njeriu, dashuri mbi kështjellë.

1981

ËNDRRA PËR LIRI

Me ëndrrën tonë është matur vdekja
Dhe etja e kripur e natës për dritë,
E gjirit për buzë, e syrit për sy etja
Dhe etja për lule e honit të rrëpirtë.

Me ëndrrën tonë është matur shpresa
Dhe akullnaja që ngriu çdo shekull,
Është matur pengu i gjakut tek besa
Dhe nderimi i fëmijëve për hekur.

Me ëndrrën tonë është matur shkretira
Dhe tragjedia e brezave në udhë.
Është matur pulsi i këmbëve të ngrira
Dhe këndi i lartësimit në flurudhë.

Me ëndrrën tonë është matur dielli
Dhe plagët e shëruara me myshk.
Është matur thatësira e çdo prilli
Dhe gurët që gjaku i veshi e s'u ndryshk.

Me ëndrrën tonë është matur gëzimi
Dhe dridhja e zemrave për lirinë,
Është matur dhembja e çdo gabimi
Derisa koha dhe ne lindëm Partinë.

MALËSORI NË BREG TË DETIT

Befas e krejt befas buzë detit u gjenda,
I mahnitur shihja ngjyrën e gurit nën det.
Befas e krejt befas e ndjeva sa të rënda
Ujin dhe ajrin një gur mund t'i ketë.

Një herë e vetëm një herë ëndërrova
Si peshk të lundroja në kaltërsinë e qetë,
Një herë e vetëm një herë s'di si kërkova
Të shihja vetveten si një pishë në bregdet.

Por një çast e vetëm një çast rrëfeva
Dëshirën për të ikur prej malit tim.
Dhe një çast e një çast më s'e preva
Shkimin e ngulitur tej mbi malin tim.

Atëherë e vetëm atëherë e mendova
Ç'është për mua mali që ushqen këtë det...
Atëherë e vetëm atëherë e kuptova
Se ç'i prek ëndrra, njeriu don të ketë.

Betas e kuptoi betas përse bëri u gjendja
I menduar shihja ngjyren e punës në betas
Betas e kuptoi betas e shihja se tërënda
Ujin dhe ajrin një-gun mund t'i ketë
Një herë e vetëm një herë ëndërova
Si pasik të lundroja në kalldrënë e detit
Një herë e vetëm një herë s'bi si lërkova
Të shijta vetveten si një pjalë në prodhjet

Por një cast e vetëm një cast mësova
Dëshirën për të ikur prej malit tim
Dhe një cast e një cast më s'e përeva
Shkrimin e parullitun për çudi malit tim

KENGA MAJKEBAHIT

KOMANASI

Dje i hoqëm kantieret e fundit.

Mali asnjëherë më nuk do të marrë pamjen
e vjetër,

Tash që betoni çimentoit brigjet e zhve-
shura...

Tash duhet të mësohemi edhe me dallgë,

Të kemi dëshirë këndeje të shkojmë tek deti...;

Deti që na u bë kaq i afërt

Tash që u mësua edhe me peshqit,

Me rërën dhe plazhin që prapë i shohim me
çudi...

Presim dhe pulëbardhat në malësi...

KËNGA MAJEKRAHIT

Klithja e njeriut malit i ra,
Mali shpelloi zemrën e vet.
Dielli u trand, orbitën la
Dhe në sytë e njeriut u bë det.

Kjo britmë shkoi si arkivol,
Si hark triumfi në shekuj erdh,
Me qysqi plumbi gurit u mboll,
Si dritë e syrit në jetë u derdh.

Në udhë bubullime na lidhi grusht
Si farë të përgjakura në një shegë.
Jeta jonë e shkurtër si ditë shiu në gusht,
Po tepër e gjatë për një legjendë.

Rrallë dukeshin kund krelat biondë,
Sytë blu kënga rrallë i mban.
Vajzat si bjeshkë të virgjëra në sfond,
Në duele e prita veç trimi me murgjan.

Ia vodhën fabulat si të çmueshmit topazë,
U shuan të gjithë emrat, ngeli vetëm Besa,
Eliksiri magjik, rubini në unazë
Që na shpëtonte nga skllavëria dhe vdekja.

DY MBESAVE

Ende jeni aq të vogla sa ariun e tregoni me
gisht.

Gjysmat e fjalëve që thoni na gëzojnë

Si të ishin më e bukura poezi.

Dhe për Vit të Ri.

Ne, dajat, ju sollëm kafshë plastike,

Erdhën qengjat, delet, elefantët, luanët, viçat

Zogjtë e hipur në bredh

Me sqepa të hapur sikur këndojnë.

Ne e dimë se shpejt do thoni emrin e plotë

Dhe ballin na e rrudh shqetësimi:

Kafshët vërtet i sollëm tek ju,

Tash duhet t'ju tregojmë ç'është pylli.

RRUGË E VJETËR E KËSHTJELLËS

Shkela i menduar në rrugë të avullta në
Dhe për mijra dhembje mendova që më nuk muzg
zgjohen,
Harruar galopi i pretorianëve me zulm
Dhe netët e rrethimeve që s'mund të për-
jetohen.

Dhe nga kullat e kështjellës liria merrte jetë
Kur klithma ime për jetën shpërthente e
ashpër,
Rrugën të huajt ëndërruan ta kthenin në
një rrjetë
E t'i zinin frymën kalasë me të si me gjarpër.

Dhe kur varej mbi të hanxhar gjysmëhëna,
Në njërin cep lufta dhe në tjetrin vdekja,
Rruga, tragjike me gurë si opinga të ngrëna,
Ishte shtegu që na çoi gjithnjë për tek jeta.

BRUGË E VLETËR E KËSHITJELLS

Dhe kur si patëm kalatë e lirinë përcillnim
Në shpate të thikta, të egra e strall,
Për t'i sjellë jetës blerimin e prillit
Humnerave premë thonjtë e i bëmë shkallë.

TASH QË JE I RËNDËSISHËM, MENDO
PËR NE

Tash që je i rëndësishëm, mendo për ne.
Na shih ne, njerëzit e tu, që krenohemi me ty,
Dhe fol fjalë të mira në atë kohën tënde të

paktë
Se fjalën ta peshojmë, dhe gjestet po ashtu.
Ne jemi njerëzit e tu, njerëzit e thjeshtë,
Që kurrë nuk do të përmendemi në një

enciklopedi,
Që përpiqemi ditë e natë të jetojmë me nder,
Dhe jemi ne që mbajmë karrigen ku rri ti.
Prandaj, mendo me dashuri, mendo përditë

për ne,
Që ngushtë mos të të gjejë një ditë ty jeta,
Duke shtruar fshehur rrugën e lavdisë sate,
Mund të verbohesh e nuk të ruan më drita. . .

Mendo se aty ku je, gjithçka jemi ne,
Në do të jesh me vlerë, mendo për ne.

GJEJI NJË EMËR JETËS SATE

Çka të ka mbetur nga dëshirat
Janë sytë e gruas dhe buka.
Në kujtesë janë të humbura
Besimi në jetën dhe idealet e dlira.
E humbur diç më tepër që s'përmendet,
Diç më tepër që nuk dihet ku gjendet,
Ashtu si era në ditët e bukura.

Jeta jote u shndërrua në qëndresë «epike»,
Luftë për të ruajtur atë karrige të shkretë.
Dhe ti nuk i ëndërron më gjërat që nuk
thuhën,

Në shpirt,
Nuk kanë forcë që të zgjohen,
Nuk jeton më për më tej...

Emrin heshtja sipër s'mund ta mbajë,
Jetës sate një emër ia gjej.

KULLA E TRADHTISË

*Dikur në kohë që s'mbahen mend
Dikush këtu u pre në besë.*

Askush nuk e kalon kufirin e vuajtjes së saj,
Askush dorezën e derës nuk don ta përfshijë,
Tym oxhaku s'i nxjerr as në prill as në janar
Veç një avull i akullt ngjitet kur bie shi.

Të shtrembëruara janë shkallët për një hap,
Të etuar bilbilat e lugëve për buzë fëmije.
Të përkundim një djep psherëtimë trarët
Dhe fojleta lutet për një fjalë dashurie.

Iu shkrinë gozhdat për një armë njeriu,
Gurët rrëzojnë suvanë një tingull me kapë,
Suvaja bie në vatër, aty ku dhe hiri ngriu,
Po ferrat e kthejnë në një psherëtimë të
gjatë.

Edhe ferrat çelin... Sa të hidhura i kanë
frutet!

Etjen presin të shuajnë gurët kur shi bie,
Gërvishten nëpër gjemba edhe zgjasin fytet,
Rrëshqit i lag ndonjë pikë, kripur si lot
fëmije.

Dhe kur shqyhet qielli me duar të stuhive
Rrufetë nuk e përfillin, i shkojnë përbri,
Ajo e tmerruar nis vjell lëmshat e gjar-
përinjve
Po rrufetë e përzhisin... e i gëlltit përsëri.

Dhe korb i verbuar një natë ra në shkallë
Dhe «krrau» i llahtarshëm gjëmoi si në
shpella,
Derës iu lutën: «Hapu! Erdhi një i gjallë!»
«O heshtni, ka treqind vjet që troket vetëm
era!»

LUTJE PRANVERORE

Mos hyr në arë se të mbulon gruri
E vetëm pas zërit dot nuk të gjej;

Mos u shih në sy të atij lumi,
Se të ngrin dritën e ta bën hej;

Mos u shtri në bar të lëndinës,
Se e merr bari erën e shtatit;

Mos i thirr zogjtë e luginës,
Se vijnë fill tërë djemtë e fshatit;

Vajzë a ëndërr je... Pranverë...
Lot në sytë tanë si zogu në erë.

GJUMI I DIVERSANTËVE NË SHPELLA

(1950)

Flaka u platit dhe befas u zverdh errësira.
Mbi flokët e tyre të kërlëshur bryma u ngjiz.
Për të mos i lënë të lidhen me tokën, doli
hëna.

Me shpinën në dheun përherë e më të ftohtë
Secili në pabesinë e vet dridhet e mërdhin,
Çuditshëm duke parë ëndrra me furtunë dhe
det.

Vdesin e ringjallen për të shpëtuar veç jetën
e vet,
Turren gjithë natën për në origjinë të
instinktit
Duke dëshiruar t'iu vijë vdekja, atje ku ka
dritë.

Prekin tokat e veta në ëndërr metër për
 metër
 Dhe ngrejnë trekëmbëshin e madh «rrjepa-
 cakët» të varin.
 O ç'zjarre ndezin duke u qeshur. Botë krejt
 tjetër.

Deri në agim, se të lemerisur do të kthehen
 këtu
 Ku do të shkrijë bryma, ku do të ikin yjet,
 hëna,
 Dhe era, ah, era... do t'ua tresë di se ku
 hirin...

FUNDI I DIMRIT 1961

Mbi shtetet si fytyra e të vdekurve hëna ec,
Mbi bjeshkët e mia fantazmat duan jetë
dhe lavdi.
Në rresht bubullima të thata vetëpagëzohen
stuhi,
Por para rrufeve zharitse koralja e tyre
ngec.

Atëherë duan të shkruhet kënga e tyre
përmbi dhe,
Mbi lisa të vjetër dhe mbi zemrat tona,
Mbi Ne — britma e çjerrë e majave lehona,
Që janë aq të etshme të kapërdijnë rrufe.

Dimër. Presin të lypim pak diell, shpresë,
jetë:
«Ja, qefin i fundit, për ju bora tej u shtri. . .»

Por bjeshka konservohet me rrëshirën e vet
 Dhe bredhat shpojnë qiellin tërë ironi.
 Dhe mbesin pas nesh re të vetmuara
 Dhe lisa të dobët që kanë frikë rrufetë,
 Që me aq dhembje tallëse pranvera i vret
 Duke kalbur rrënjët e tyre të cinguara.

NJERIU I MUZGUT

Ai ka vetëm kumbimin e qelqit
Dhe pranë tempullit të dikurshëm shkon si
rekuem.

Në muzgun sterrë e zi
Nis flet për dashuri
Fytyra e tij e kthyer kah ngjyrat me helm.

Me syrin e eremitit i ngjall hijet në muzg,
Si qyqja rreket të na e thajë jetën në gji,
Të na e thajë ëndrrën,
Të na e brejë zemrën
Me kthetra mprehur në erërat që ndjellin zi.

Dhe e fsheh dëshirën në pellgje të turbullta
Me një veshje të ndritur, lëkurë për
gjarpërinj,
Me fjalë të zgjedhura,

Kudo lule të hedhura,
 Mes nesh kërkon të jetë përgjithnjë.
 Por i kapitur nga jeta pengohet në trupin
 e vet,
 Ëndërr e shëmtuar e atyre kohëve të plumbta.
 Shkapetet deri vonë
 As klithëm, as jehonë
 Përjetësisht i ngrirë në gji të kohëve të
 humbura:

INDIFFERENT

PËR NJË SHOK TË TALENTUAR

Të kërkojnë, miku im, të kërkojnë,
Nuk kanë gjuhë, e pemët. . .
Pemët heshtin të durueshme, me shpresë
Se do ta harrosh zyrën dhe shtesën e rrogës,
Se nuk do të katandisen në kaktuse saksie,
Për pesë minuta kujdes, miku im,
Pesë minuta vëmendje.
E ti mos e përmend baltën, miku im,
Balta s'ka kujtesë, e pemët. . .
Pemët të kërkojnë, të durueshme,
Krasitjet e tyre
Janë gjurmët e ëndrrave të tua në kohëra.

INDIFERENTËT

Dritë! Dritë! Për qorrat...
Askush nuk flet, nuk përgjigjet, nuk pyet...
Gjithkush veç punën e tij.

(Veç shurdhët, memecët
Nuk duan të jenë qorra... kurrsesi!)

Fjalë! Për shurdhët një fjalë!
Të gjithë dëgjojnë, në heshtje kalojnë...
Gjithkush veç punën e tij.

(Veç memecët, qorrat
Nuk duan të jenë të shurdhër...
kurrsesi!)

ME ÇILËSIN E SOLLT

Tingull! Tingull për memecin!
Kush fjalën s'ta huan, o memec që vuan...
Gjithkush veç punën e tij.

(Por shurdhët, qorrat
mund të bëhen gjithçka, e memeca...
kurrresi!)

Gjithkush sheh veç punën e tij
Në këtë rreth ideal
Çilësish të indiferentëve të gjallë.

ME ÇELËSIN E SOLIT

Me çelësin e solit e hape jetën,
U nise në «do»... ku erdhe tani?
Trilli i Tartinit...
Kapriç i Paganinit...
Rrugë të bardha në bardhësi shterpë,
Dhe në «do» përsëri.

Me çelësin e solit e lidhe jetën
Nuk ngjitesh më lart se sa «si».
Buzët e një vajze...
Arka e një plake...
Rrugë të verdha, e në shpirt vjeshtë,
Dhe në «do» përsëri...

Me çelësin e solit u mbajte në jetë
Në pentagrame hareje kopjove melodi.
Sytë e tu u thanë...
Kujtimet? Të lanë...
Kaltrina të vjetëruara në kujtime le ti,
Dhe në «do» përsëri.

Dhe kur të kërkuam të këndosh me ne
Për notat e tjera u kujtove vonë.
Pika loti rrjedhin...
Grushte dheu hedhin...
Me çelësin e solit ti e mbylle jetën,
...Në «do» përgjithmonë.

PIKTORES SË RE

Vishu dhe eja.

Jeta nuk është vetëm studim akademik,
Profesorët e ngeshëm në katedër
Që të shohin simetrinë në vizatim
Dhe mendjen e kanë diku tjetër.

Eja,

Të shkojmë si dikur, dikah nga liqeni
Dhe fytyrën skicoma me gurë në një mozaik,
Ose me një degë të tharë,

melankolik;

Hidh një motiv të shpejtë nga Migjeni...

Fare pak harroji sot modelet,

Është verë... nesër dallgët e hjedhta

Në rërë do të shkelin më të bukurin vizatim,
Vjen shpejt vjeshta...

Me gjethe të thara nuk del portreti im.

KORRJET

Sytë e fëmijëve që presin babanë
Janë hapësira ku lulëzon besimi.

Legjendat nuk janë të largëta.
Për fëmijët,
Ato fillojnë me ikjen e ngutshme
Dhe kthimin e befasishëm të etërve
Nga fushata e korrjeve,
Me pluhurin e grurit pjekur me djersë e
Shndërruar gati gati në bukën e përditshme.

ENDËRR NDËRSA VIJA DREJT JUSH

A. PODRIMJES

E dogja zemrën,
E bëra prush,
E mbajta në grusht.

Më ra një copë
E digjej në një gropë,
Dridhej në një pikë
Hiri duke i ikë. . .

Djersë i shkante lotit tim.

SHATËRVANI

E kam parë të shpërthejë ditëve të verës.

Do të më pëlqente që sot,
Në këtë ditë prilli me shi,
Çurgjet e veta t'i çonte me ngulmim,
Megjithëse edhe vetë është ujë,
Për t'i kundërshtuar shiut
Sepse kjo është dëshira jonë,
E Njeriut.

I FLAS VETES DUKE DËGJUAR
KËNGËN E QABESË

Zgjidh një re të vjetër, o njeri,
Dhe sillja verës sate të tharë.
Të vijë në muzg si ai shpend i zi
Dhe të nxjerrë sytë e diellit të vrarë.

Atje në shkretëtirë ku mbeti trupi i tij
Rëra e mbulon, por dot nuk e kalb.
Dhe qielli ka aq shumë kthjelltësira
Sa dot nuk e lind më një pikë baltë.

Ishin të dëshiruar për diellin dhe shiun,
Se kur do të mbarojë pritja... Kush e di.
Do të ketë mundur kush t'u flasë për njeriun
Apo në rrugëtimin e tij veç ky shpend i zi?

O! Të gjithë ata kanë vdekur, janë shuar
krejt,
Gjithë ç'patën mbeti në këtë këngë të
pavdekur,
Njeriu që në shkretëtirë ëndërron për qetë
Dhe për vatrën që kurrë më s'ka për ta
prekur...

O, zgjidh një këngë të vjetër, o njeri!
Le të derdhet derti i kahershëm netëve!
E largët këngë e vjetër... po ka kaq dashuri
Dhe bukurinë e ëndrrës t'u falë jetëve.

VAJTIMI I HOTJANES, 1911

Qava për ty, bir,
E loti në sy të ujqve më ka ra,
E njerëzit veç ujq të verbër kanë pa;
Bir, o biri im...

Iu mbështeta shkrepit, bir,
Krepi ograjave ka ra,
Shpella të çelura me gjak kanë pá,
Bir, o biri im...

Lypa diellin, bir,
U shemb e s'doli me më thá
Me shi gjaku maleve ka ra,
Bir, o biri im...

I fola Cemit, bir,
Prej dhembjes shtratin lá
U shterr e s'desh me më pá,
Bir, o biri im. . .

Shkela shtegut, bir,
E flokët prej rubës më kanë ra,
Gjarpërinj ndër troje më janë bá,
Bir, o biri im. . .

VARRET E TË PARËVE

Toka për bukë na mungoi gjithmonë
Për varre na «teproi» gjithnjë.
Ne bukën e bëmë buzë varreve të nënave
Dhe varret në tokën e bukës përsëri.

E ne nuk patëm varre; një muranë guri,
Kryq gështenje me lule endur
(Sa për të mos u prishur me zotin burri)
E në kryq pushka dhe qeleshja gdhendur.

Burrat kurrë s'u shkrinë nga pleqëria,
Luftërave humbën nëpër natë...
Varri i trimave lahuta, çiftelia,
Dhe një këngë dhjetë vargje e gjatë.

1981

DUKE KALUAR LEQET E HOTIT

Uji ka ngjyrën dhe durimin e hekurit,
Kur tehet e hirta të maleve gërryen.
Gërvima e tij kur ashtin e gurit shqyen,
Tingëllon tallje për gjatësinë e shekullit.

Shkëputen... dystohen... damarë guri,
Era vetëm klith e ulërin nëpër rrëpira,
Lisat mbi hone zgjasin degët e shtrira...
Në rrënjët e tyre shkëmbin gërryen uji.

Rrufeve buzët e honit iu gëzohen
Se lëmsh i zjarrtë në gji të tyre mbetet,
Me të flasin derisa ushtima tretet...

Nga dhembja shkrepat e thiktë shkundu-
llohen,
Afrohen... bashkohen... Murohen. Më kot
uji rreket
Të ndajë malet. Nën humnera lindin
tërmetet.

DËSHIRAT E MIA PËR TY

Dëshirat që dihen e nuk thuhën,
Ato që ndezin thellë në shpirt,
Me ëndrrat e natës më zgjohen
Dhe të kthjellta dalin në dritë.

Në trajtat e tua krejt shndërrohen
Dhe më përqeshin për atë frikë,
Se mos vallë në sy kuptohen
Dhe të kthjellta dalin në dritë;

Nën djersën e zgjimit shfytyrohen
Kur në krah të shoh fytyrën e dlirtë,
Dëshirat që dihen e nuk thuhën
Dhe aq të bukura më dalin në dritë.

PËR DY SY VETËM TË BUKUR

Erdhi vjeshta për dy sytë e bukur,
Për dredhën e harkut të vetullave,
Për hedhjen e ëndrrave shtregullave
Të qerpikëve të shkruar si flutur.

Në sy zjarri digjet si gjethe hurme
Peizazh i zhveshur, pa njerëz, pa flakë,
Përpjekja jote për t'u dukur pa gjak,
Vrarë buzës me reflekse të murme.

Rrugës si ylber vjen duke u dredhur
Por as bijë e mjegullës nuk je ti.
Në qiellin tënd të thatë kthjelltësi
Dhe hap i trembur gjethesh të zverdhur.

Sy të bukur vjeshte, ëndërr, kujtim blu,
Gjethe të thara hurme shkasin nëpër tru.

MANUAL PËR TË PAAFTËT

Të duket e rëndë, e vështirë?

Në fakt është fare e thjeshtë:

Të hënën përshëndete, pi një kafe me shefin,

Të martën bëj nja dy shaka, përmendi një

krushqi,

Të mërkurën kryeji, po pranoi, një shërbim

në shtëpi,

Të enjten lutju të mos ta prishë qejfin,

Të premten rri pak melankolik,

Të shtunën mos dil fare nga shtëpia,

Të dielën ndeshuni rastësisht, në shëtitje,

një çikë.

Të hënën rri pak melankolik,

Të martën do të thërresë për një kafe,

Të mërkurën do të të kërkojë mendim për

një punë,

Të enjten do t'i kujtohet një krushqi,

Të premten ndoshta do të të lutet t'i gjesh

një sheleg,

Të shtunën dhe ty ndoshta mund të të

thërresë për darkë,

Të dielën medoemos të bëni një shëtitje...

E gjithë kjo quhet parapritje.

DASHURISË MESKINE

rondo

Dhe frynte murlani s'di se kah,
Tretën hapësirës laureshat blu.
I çuditur përgjoja mbi gjithçka
Që më sillte nata e syve të tu.

Shkretira shtrihej në kufijtë blu
Dhe tjetër det dukej gjithçka.
Kaq fort i ndryshëm në sytë e tu
Sa veten dot s'po e njihja në ta.

Pak ujë të shuaj etjen për mua s'ka,
S'ka as mirazhe në hapësirën blu,
Mbetë ti-rrënoja të stërmëdha,
Kaktuse të vetmuar aty këtu.

Frynte murlani s'di se kah,
Tretën hapësirës laureshat blu.
Neveritës ikja nga gjithçka
Që më silte nata e syve të tu.

**DY SY QELQI NË KABINETIN
MJEKËSOR**

Dy sy qelqi si sy njeriu përballë
Më kujtojnë se si asnjë rreze shikimi
Në retinën e tyre nuk mund të ngjallë
As ndjenjë dashurie dhe as pikëllimi.

Dy sy qelqi që krejt pa jetë mbesin
E ndoshta lehtë e fitojnë përjetësinë.
Na kujtojnë se ka edhe sy që vdesin
Pa dashuruar fare njerinë.

IM BIR DHE KOLEKSIONI
i FLUTURAVE

Ah, edhe unë e marr me mend, e ndiej
Se sa mahnitës duhet të të duket ty sot.
Por ti duhet të dish se verën më të bukur
Maleve e kam shkuar në rrugëtim,
Netët si më gdhinë më gjetën, me rrjetë në
dorë.
Unë e kam mbledhur dhe e di se sa i ylbhtë
është,
E megjithatë ti nuk gjen aq domethënie
në to,
Në do flutura të thjeshta që u endën nëpër
lule.

E kupto këtë që për mua ato janë një verë,
Janë ndoshta më e bukura verë që kam
jetuar,
Ky koleksion i thjeshtë ngjyrash fantastike
Që ti vetëm sa e sheh si diçka të çmuar
Dhe kalon tutje vetëm e thjesht i mahnitur.

PARKU I LODRAVE I MBULUAR ME UJË

Fill pas shiut
Fëmijët, mbështetur pas telave,
Shohin lodrat e tyre në tokën e mbuluar
me ujë

Dhe në rresht
Gërmojnë kanale të vegjël,
Mendojnë mënyra për ta hequr ujin,
Ujin që nuk shteret fare.

Dy a tre,
Në mendimin e paaftësisë së tyre, qajnë
fshehur;
Të tjerët mendojnë se uji që shkon pas
mundësisë,
është si armik.
Krenarë, nuk i luten ujit që të ikë.

Dhe kur lind dielli që than ujin,
Fëmijët nuk i flasin atij me aq respekt.
Urrejtjen e shiut dhe dashamirësinë e diellit
i marin si shprehje pazotësie
Për t'iu rrëmbyer atyre parkun e lodrave.

YLBERI

Varur mbi male zërthen bukurinë e dritës
Së diellit që ndrit edhe nëpër shi,
Harku i tij nën një qiell rrëshqitës
E ngacmon njeriun të shtrydhë fantazinë.

Dhe me perëndimin zhduket ai ngadalë,
Me atë ikje të heshtur që dhembhuri ndjell.
Dhe njerëzit e gjejnë një kuptim dhe fjalë
Për trillin e natyrës që në jetë e sjell.

Dhe befaz kujtohen se ai është shiu
Shndërruar në ngjyrë, me pamje tjetër.
Tek i sjell me diellin rrëzëlyes njeriut
Zemrën e «kundërshtarit» të tij të vjetër.

TRIDHJETËVJEÇARE ME PRETENDIME

Mosha të mësoi të fshihesh nën lëkurë,
Dhe atë që s'mund ta thotë shtati i epshëm
as sytë nuk duan ta thonë.

Ka kohë që një kotësi
Janë rrezet e diellit,
stërkalat,
Kënga e pambërritshme e gjinkallave në
shkurre,
Prekja e gurëve të zhveshur,
sytë e djemve që kryqëzohen në ty,
Ka kohë që të ngjajnë një kotësi.

Digjesh e vuan,
Se edhe kjo është një rrugë hyrjeje
Për në gëzimet e çuditshme të njerëzve,
Këtyre provincialëve të thjeshtë,
Të cilët ti thellë, thellë,
nuk i honeps.

JETË ARTISTIKE E NJË MËSUËSEJE TË
LETËRSISË

Ndoshta nuk jam më ajo.

Mosha, shishet me birra, hëna buzë liqenit,
Kujdesi për palën e pantallonave, frudat e
fundit,
Fëmijët dhe heqja e vetullave, tualeti në
mëngjes,
Shplarja e këmishëve bri legenit me
shkumën e sapunit,
Leximi i librave të fillestarëve dhe ironia
Se unë di dhe i marr kësaj jete
Më tepër se dashuritë e tyre analfabete,
Kujdesen tani për zemrën time.

PËR ORTEKUN DHE INDIVIDUALISTIN

Orteku është bir i zogjve të vrarë në ngrica
Dhe i heshtjes së maleve ku erërat e
mbështetën.

Është bir i një boçeje të zvjerdhur nga
pisha
Vetëm e vetëm se nuk e lind dot jetën.

E lind mallkimi i reve që për jetën gjalluan,
I gëzohet kristali akullit në ngricat e natës.
Erërat e huaja që grykave një ditë zbuluan
Urrejtjen e tij për etjen e hirtë të baltës.

Ende i palindur ngrihet kanosës mbi gjithçka
Dhe të parin vret atë që e sjell në jetë.
Pa emër, pa zemër, pa ëndërr, pa trajta,
Jeton një çast sa të shijojë vetminë e vet.

VDEKJA E JERONIM DE RADËS

Këmbëzbathur ec rrugës së shkretë,
Curril shiu i derdhet nën mjekër,
Nëpër mendime thujse ka tretë
Plaku i vjetër.

Pellgjeve bie, gjuri e lëshon,
Gropzave të syve shprishet rrufeja,
Në mjegull nate tokën kërkon,
Toka si reja.

Te pragu i portës shembet përdhe
Dhe me hap ujërash dikush afrohet.
Britma e vdekjes: «— Vetminë rreth ke,
Si të jetohet?»

Muret e zyrtë shandani i ndrin,
Dielli lë yllësitë pas tij,
Lisi i njomë nga i moçmi mbin...
Ti s'ke fëmijë!

Ditë e sterrur ka për të lindur,
Në xhepa ke një gjuhçë të tharë,
Dy ditë pa bukë je i sfilitur,
Ti s'ke as zjarr!

...Mbi supe plaku duar zë e ndien,
Fryma e një çupe lotin ia than;
Në gjuhë flake ndien se si bjen
E agimi çan...

Damar i dorës si vetëtimë
Ngërçohet befas kur duar ndesh,
Klith me zë të mbytur si gjëmim:
....O arbëreshë...!

PAS NDËRTIMIT TË PIRAMIDAVE

U shembën kasollet e fundit me çati palme
Dhe kufoma sklevërish mbetën për erën,
Që s'mund t'i viheshin në trajtë arne
Qiellit që aq mizorisht e therën.

Nga qelbja e kufomave ikën shtrëngatat,
Mbi pellgje të thara qielli ish steril.
Afshi i verdhë i rërës i zhuriti palmat
Dhe barhanet që kumbonin si guaska fosil.

Të tmerruara iknin hiena dhe urithë,
Flamengo që rrëzoheshin pa jetë.
Yjet të dënuar të dërgonin të gjithë
Mesazhin e tyre mbi rërën e shkretë.

PAS NDERTIMIT TE PIRAMIDAVE

Ngrihej mbi turmën piramida me faraonin,
E etura për lavdi dhe këngë sirinksi,
Ndërsa flaka e urrejtjes që eshtrat lëshonin
Digjte kuisjen e fundit të çdo sfinksi.

Dhe lindi e vetme, e zhveshur, shkretira,
Rëra e pakufishme treti kujtimet. Me mijra
vjet,

Nuk i kalbi toka mumjet e ngrira,
Që skllëvërit i kthyen në simbol të urrejtjes
së vet.

GJITHKUSH LIDHET ME TOKËN
NË MËNYRËN E VET

Vilanelë

Gjithkush lidhet me tokën në mënyrën e vet,
Ka dhe njerëz që lidhen me të vetëm si
kufomë,
E megjithatë nga toka të gjithë kërkojnë jetë.

Deri në origjinë të bujkut që qetë nis e nget
Shumë më e fortë e më e thellë lidhja jonë
shkon,
Se gjithkush lidhet me tokën në mënyrën
e vet,

Dhe detari që përmbi detra të huaj larg shket,
Dhe anija krenare që tokën gjithnjë e
synon. . .

E megjithatë nga toka të gjithë kërkojnë jetë,

Dhe pilotit, që rrufeshëm qiellin e pret,
Ulja në toka gjithnjë në mend i shkon.

Se gjithkush lidhet me tokën në mënyrën
e vet.

Dhe të tjerët që udhëve zhurmojnë si bletë...
Dhe ai qyqar që veç në zyra rri e vegjeton...
E megjithatë nga toka të gjithë kërkojnë jetë.

Nderim nga njerëzit toka pret e pret,
Dhe ka njeri që këtë asnjëherë nuk e
mendon:

Se gjithkush lidhet me tokën në mënyrën
e vet.
E megjithatë nga toka të gjithë kërkojnë jetë.

NË SYTË E TË RËNËVE SHKRUHET
JETA IME

Në sytë e të rënëve shkruhet jeta ime.
Në sytë e të rënëve-embriion parafytyrimi
i shtatit tim shkëmbor;
Në sytë e të rënëve syri im,
bir e binjak,
Për të ardhmen karafila zgjedh.

Në vdekjen dhe ringjalljen time shekullore
Sytë kanë veshur e zhveshur ngjyra dhe
trajta urrejtje,
trajta dashurie,
Sytë që me kristale dëbore ia skuqën
mollëzat agimit
e u thërrmuan me peksimetet në torbat
partizane,
Sytë që u dogjën për të plasur gurin
të çelte trëndafila janari në pikën e ujit,
Sytë që bebëzat i bënë vlagë dheu
dhe të bardhën dëborë orteku në maja.

Sytë aq të etur për një buzëqeshje që në
gurët e skuqur
me gjak të shokut, mbollën rrënjë
vishnjash,
Sytë që u shprishën dhe u bënë buka e
zogjve të shkurtit,
fole në ngricë e zogjve të marsit,
Sytë e mi, tufa e tretë e flokëve në gërshetat
e vajzave
mbi telat shtrirë si pentagram i
dallëndysheve të prillit...
Vrushkull gjaku që turpëron diellin,
Shtrat topi — lamtumirë e fundit për
veteranët,
Peng dhe trashëgim i gjakut që e ardhmja
ma mban. ...
...Dhe kënga ime fillon në Maj.

FËMIJËT KTHEHEN NGA SHKOLLA NË NJË DITË ME SHI

Fëmijët po kthehen,
Dy e nga dy, tre e nga tre,
Duke shtrënguar fort shkopin e çadrës,
Duke ngjeshur mëngët ruajnë librat,
Ruajnë shpatullat e njëri-tjetrit.

Asnjëri nuk e kthen
Kokën nga unë.
Mendojnë për shtëpinë,
Duke kërkuar gjurmët që kanë lënë në
mëngjes.

PROBLEME TË NJË ÇIFTI MESKIN

«Ndër male s'mund të shkojmë ne të dy,
Se ka kaq gjemba dhe gjarpërinj nën gur.
Se ja, boroi dimri dhe e bardha si dry,
Në sytë e uritur të ujkut dëshirën thur.»

«As në det nuk vemi këtë shtator ne,
Se kur fryn tufani, e ngre valën të sertë,
Se të gatshëm na presin të tërbuar atje
Peshkaqenët dhe morenat në fundin e
terrtë.»

«Ne s'kemi lindur për të fluturuar si shpend,
Se të përfshijnë rrymat e të djegin rrufetë,
Me dritë tunelet nuk kanë asnjë vend...
Po mund të shkoqen gurë që këpusin kaq
jetë.»

«Si ta kalojmë këtë kohë, i dashuri im,
S'mund të jemi kaq të lumtur në dhomën
Larg njerëzve nuk mund ta gjejmë ne atë
Ti në krahët e mi dhe unë në krahët e tu?»

1983

MONOLOG I ATIJ QË PRET

QARKULLIMIN

Ka do ditë që më duket se ke harruar
të flasësh me mua, karrigia ime.
Ka do ditë që vetëm kërcet nën peshën time,
Kërkëllin nën padurimin tim. . .
apo nga padurimi yt?!

Sot qeshja e vaji im janë njëlloj për ty,
Mendimi im pengohet në rënkimet e tua;
Më duket se i jemi rënduar njëri-tjetrit
Vjetruar tash sa vjet.

Po pse nuk mendon një herë, karrigia ime,
A do të mundet ai që vjen pas meje
T'i durojë kërkëllimat e tua,
A do të mundet të gjejë prehje ai
në format e tua

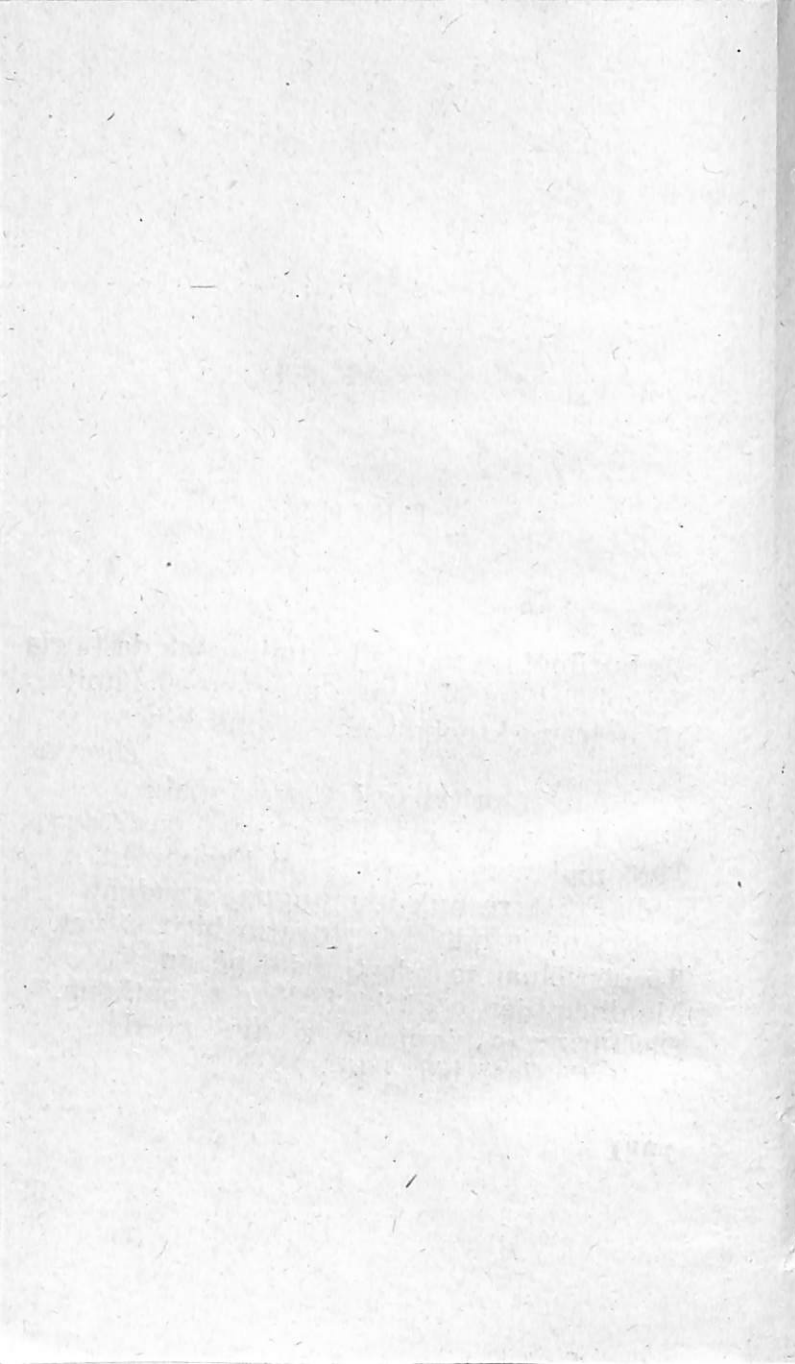
Që, në fakt,

Janë të përshtatshme vetëm për trupin tim,

DRINI

Me burimet në zemër të vuajtur tek dashuria
Rrëzohet katarakteve e pragjeve si fëmija,
Meandrave kthehet në njëqind kthesa, si
shpresa,

Të një mijë pritrat i përflak, si gjak,
Vlon i rreshkur e i dëshiruar, i pashtruar,
Tërë malet, me hon e krep i kapërceu, e
Ballit të tyre nuk u munguan rrudhat,
Zjarri që ia gdhendi shtratin birit të vet,
Të përvëlur ta ndezë dritë në ag,
Me dhembjen e gjithë fjalëve të pathëna,
Dashurinë ta përcjellin si dinë në det,
Detit t'i flasë për jetë...

P E R M B A J T J A

Me duart tuaja erdha në jetë	3
Fillim pranvere në liqenin e Shkodrës	4
Ëndrra për liri	5
Malësori në breg të detit	6
Komanasi	9
Kënga majekrahit	10
Dy mbesave	12
Rruga e vjetër e kështjellës	13
Tash që je i rëndësishëm, mendo për ne ...	15
Gjeji një emër jetës sate	16
Duke pritur fëmijën e parë	17
Kulla e tradhtisë	18
Lutje pranverore	20
Gjumi i diversantëve në shpella	21
Fundi i dimrit 1961	23
Njeriu i muzgut	25
Për një shok të talentuar	27
Indiferentët	28
Me çelësin e solit	30
Piktorese së re	32
Korrjet	33

Ëndërr ndërsa vija drejt jush	34
Shatërvani	35
I flas vetes duke dëgjuar këngën e Qabesë ...	36
Vajtimi i hotianes, 1911	38
Varret e të parëve	40
Duke kaluar Leqet e Hotit	41
Dëshirat e mia për ty	43
Për dy sy vetëm të bukur	44
Manual për të paaftët	45
Dashuri meskine	46
Dy sy qelqi në kabinetin mjekësor	48
Im bir dhe koleksioni i fluturave	49
Parku i lodrave mbuluar me ujë	50
Ylberi	52
Tridhjetë vjeçare me pretendime	53
Jetë artistike e një mësueseje të letërsisë ...	55
Për ortekun dhe individualistin	56
Vdekja e Jeronim De Radës	57
Pas ndërtimit të piramidave	59
Gjithkush lidhet me tokën në mënyrën e vet	61
Në sytë e të rënëve shkruhet jeta ime	63
Fëmijët kthehen nga shkolla në një ditë me shi	65
Probleme të një çifti meskin	66
Monolog i atij që pret qarkullimin	68
Drini	69

Rama, Shinasi A.
Gjaku im trashëgon: Poezi / Shinasi A.
Rama; Red.: F. Malo. — T.; Naim Fra-
shëri, 1990. — 74 f.; 18 cm.

891.983-1

R 24

Tirazhi 1500 kopje Formati 49x78/16 Stazh 2204

Shtypur Kombinati Poligrafik
Shtypshkronja «8 Nëntori» — Tiranë, 1990